

Sosnowiec - miasto na prawach powiatu

Urząd Miejski w Sosnowcu
Aleja Zwycięstwa 20
41-200 Sosnowiec

Sosnowiec to miasto na prawach powiatu, położone w południowej części Polski, wchodzące w skład Górnośląsko - Zagłębiowskiej Metropolii. Jest jednym z wielu miast w województwie śląskim, które przekształciły się z miasta o charakterze mocno przemysłowym gdzie dominował przemysł wydobywczy i ciężki w miasta o charakterystyce gospodarki usługowej i przemysłu lekkiego.

Swój rozwój zawdzięcza głównie dogodnej lokalizacji, na skrzyżowaniu szlaków drogowych i kolejowych. Przez miasto przebiegają między innymi droga ekspresowa S1, droga ekspresowa S86, droga krajowa nr 79 i droga krajowa nr 94. Ponadto przez miasto przebiegają linie kolejowe obsługujące pociągi dalekobieżne krajowe i międzynarodowe, w tym do Bratysławy, Budapesztu, Mińska, Pragi i Wiednia, które zatrzymują się na stacji Sosnowiec Główny.

Sosnowiec położony jest we wschodniej części województwa śląskiego na Wyżynie Śląskiej. Według podziału na mezoregiony fizycznogeograficzne, obszar Sosnowca leży w obrębie trzech jednostek: Wyżyny Katowickiej, Pagórków Jaworznickich i Garbu Tarnogórskiego.

Sosnowiec graniczy:

- a) od południowego zachodu z Katowicami,
- b) od południa z Mysłowicami i Jaworzniem,
- c) od wschodu ze Sławkowem,
- d) od północy z Czeladzią, Będzinem i Dąbrową Górniczą.

Według danych z GUS-u, na koniec 2021 roku, Sosnowiec zamieszkiwało 195 978 osób, a na koniec czerwca 2022 roku – 190 406 osób.¹

¹ Na podstawie materiału przekazanego w dniu 07.03.2023 r. przez Urząd Miejski w Sosnowcu

1. Rozwiązania Smart City w Sosnowcu

Sosnowiec należy do miast, które na wielu płaszczyznach intensywnie wprowadzają koncepcję Smart City. Smart City, czyli inteligentne miasto, to koncepcja urbanistyczna, która ma na celu rozwój miasta w oparciu o technologie komunikacyjne i informatyczne. Idea inteligentnego miasta zakłada, iż wprowadzenie rozwiązań cyfrowych ułatwi życie mieszkańcom, przedsiębiorcom oraz turystom. Dzięki wprowadzeniu nowoczesnych rozwiązań można zadbać także o środowisko. Smart City powinno działać jak sprawny organizm, którego poszczególne części współpracują ze sobą zapewniając harmonijny rozwój, co przekłada się na wzrost funkcjonalności miasta i poprawę jakości życia mieszkańców.

Rozwiązania z obszaru Smart City obejmują m.in.:

- ekologiczne autobusy niskoemisyjne,
- nowoczesne oświetlenie uliczne,
- zmodernizowane przejścia dla pieszych,
- instalację ładowarek dla pojazdów elektrycznych,
- integrację transportu zarówno drogowego, publicznego jak i rowerowego,
- system do wypożyczania rowerów, hulajnóg lub skuterków i ich monitorowania,
- aplikację Sosnowiecka Karta Miejska
- multimedialną bibliotekę,
- monitoring stanu zdrowia.

1.1. Oświetlenie uliczne

W ostatnich latach w Sosnowcu doszło do wymiany oświetlenia ulicznego. Odbywało się to w dwóch etapach. W 2018 r. 7694 oprawy sodowe i rtęciowe zostały zamienione na inteligentne lampy w technologii LED wyposażone w czujniki natężenia ruchu. Przed wymianą rocznie Sosnowiec wydawał prawie 7 mln zł na oświetlenie uliczne. Po zamontowaniu lamp w technologii LED w budżecie miasta zostawało ok. 1,5 mln zł rocznie. Oprócz dużych oszczędności wzrosło również bezpieczeństwo. Lampy LED gwarantują lepszą widoczność na drogach. To było największe tego typu przedsięwzięcie w Polsce a jego wartość wynosiła prawie 15 mln zł. Kolejny etap modernizacji prowadzony był w 2021 r. Polegał na wymianie punktów świetlnych oraz słupów oświetleniowych. Obejmował

6000 opraw i prawie 1600 słupów. Zostały one wyposażone w sterowniki zintegrowane z systemem sterowania oświetlenia. Dzięki temu miasto może monitorować oraz regulować natężenie oświetlenia w zależności od potrzeb, podnosząc przy tym jego efektywność. Dzięki modernizacji oświetlenia, pobór mocy zredukowano o ponad 63%, a całkowite zużycie energii zmniejszyło się o około 75%. To wpłynęło pozytywnie na koszty oświetlenia ponoszone przez miasto. Dzięki mniejszemu zapotrzebowaniu na energię elektryczną, obniża się także emisja dwutlenku węgla (CO₂) o ponad 2,6 tys. ton w skali roku, czyli o ponad 75%.

1.2. Modernizacje przejść dla pieszych

Poprawa bezpieczeństwa pieszych uczestników ruchu drogowego (NURD) to priorytet dla władz Sosnowca. Dlatego regularnie prowadzone są działania inwestycyjne podwyższające funkcjonalność istniejącej infrastruktury przejść dla pieszych. Poniżej znajduje się lista przykładowych realizacji pracy w tym zakresie.

Przejście dla pieszych przy ul. Braci Mieroszewskich (na wysokości Hali DorJan), które zmodernizowano w 2022 r. posiada ciekawe rozwiązania. Przebudowano chodnik w jego rejonie, wykonane zostało doświetlenie, zamontowano czujniki, dzięki czemu stało się ono „aktywne”. Ponadto zainstalowano urządzenia systemu automatycznego pomiaru prędkości, aby kierowca, ale też przechodnie, wiedzieli, z jaką prędkością nadjeżdża samochód. Innowacją jest instalacja systemu STOP PHONE. Dzięki niemu, każdy kto będzie miał specjalną aplikację na swoim smartfonie, otrzyma ostrzeżenie o zbliżaniu się do przejścia dla pieszych. Szacunkowy koszt to 300 tysięcy złotych, a miasto otrzymało na ten cel 200 tysięcy złotych z Rządowego Funduszu Rozwoju Dróg na rok 2021.

Podobne działania związane z doświetlaniem przejść podjęto przy ulicy Orlej, Powstańców, Braci Mieroszewskich, Wojska Polskiego, Baczyńskiego, Grota Roweckiego, Blachnickiego czy Teatralnej. Miasto zrealizowało także tzw. wyniesione przejścia dla pieszych, choćby na ul. Staropogońskiej, Moniuszki czy Wysokiej. W ostatnich latach pojawiły się nowe sygnalizacje świetlne (Grota-Roweckiego, Baczyńskiego, Będzińska) na przejściach, ale też zawężone zostały ruchliwe drogi (Orla i 11 Listopada). Na tym nie koniec, bo na kilku przejściach, m.in. przy ul. Or-

łat Lwowskich, Wojska Polskiego, Hubala-Dobrzańskiego, Będzińskiej i innych pojawiło się nowe oznakowanie z żółtym tłem odblaskowym.

Sosnowiec otrzymał ponad 400 tys. zł dofinansowania na modernizację 16 przejść dla pieszych z Marszałkowskiego Programu Poprawy Bezpieczeństwa na Drogach Województwa Śląskiego. Program realizowany i finansowany jest przez Wojewódzki Ośrodek Ruchu Drogowego w Katowicach. Na przejściach wzdłuż alei Mireckiego planowany jest montaż instalacji doświetlenia przejścia wraz z budową azylu oraz konfiguracja czujników ruchu. Przebudowa dwóch przejść przy ul. Wojska Polskiego przy skrzyżowaniu z ul. Śliwki oraz obok cmentarza parafialnego także obejmuje montaż instalacji doświetlenia przejścia oraz aktywnych znaków wyposażonych w lampy ostrzegawcze. Modernizacja pozostałych przejść będzie dopasowana do potrzeb i możliwości technicznych danego obiektu. Całość inwestycji opiewa na prawie 920 tys. zł. Koszt własny Sosnowca to prawie 515 tys. zł. Wszystkie inwestycje musiały zostać zakończone do listopada 2022 roku. To kolejny element poprawy bezpieczeństwa dla wszystkich uczestników ruchu drogowego w Sosnowcu.

1.4 Rozwiązania Smart City w obszarze transportu

Inteligentny system transportowy to połączenie technologii informacyjnych i komunikacyjnych z infrastrukturą transportową i pojazdami w celu poprawy bezpieczeństwa, zwiększenia efektywności procesów transportowych oraz

ochrony środowiska naturalnego np. bilet elektroniczny komunikacji miejskiej, dynamiczna informacja pasażerska.

Niskoemisyjne autobusy

Przedsiębiorstwo Komunikacji Miejskiej Sp. z o.o. w Sosnowcu w 2023 roku zakupiło autobusy hybrydowe typu plug-in:

- 8 autobusów Solaris Urbino 12 Hybrid - 12 metrowych za łączną kwotę 1 900 000,00 zł,
- 8 autobusów Solaris Urbino 18 Hybrid - 18 metrowych za łączną kwotę 2 350 000,00 zł.

Do udogodnień pojazdów zalicza się: ładowarki USB, Wi-Fi, monitoring przestrzeni pasażerskiej oraz otoczenia z przodu, tyłu i prawej strony autobusu, bezemisyjną jazdę wyłącznie na napędzie elektrycznym w wyznaczonych strefach w centrach miast, automatyczny system wykrywania i gaszenia pożaru w komorze silnika i agregatu grzewczego, klimatyzację całopojazdową, siedzenia w odmiennej kolorystyce z odpowiednim oznakowaniem dla osób uprzywilejowanych, przyciski otwierania drzwi z oznaczeniami dla osób niewidomych (w systemie braille'a), głosowe zapowiedzi kolejnych przystanków, niską podłogę oraz dodatkową możliwość „przykłąku” autobusu w celu ułatwienia wjazdu osoby niepełnosprawnej na wózek inwalidzkim.



Fot. Z archiwum PKM w Sosnowcu

Nocna komunikacja na życzenie

Sosnowiec to pierwsze polskie miasto, które zdecydowało się na wprowadzenie nocnej komunikacji miejskiej na żądanie. Od 1 lipca 2021 roku funkcjonuje w Sosnowcu nocny transport na życzenie. Realizowany jest dla dawnej linii nocnej 27. Rozwiązanie sprawdziło się i miasto rozszerzyło transport nocny na życzenie na przystanki linii tramwajowej nr 26 w Sosnowcu, którą obsługuje drugi bus. Organizatorem nocnej komunikacji busowej jest miasto przy współpracy z firmą Blees. Aby skorzystać z tej formy nocnego powrotu do domu konieczne jest skorzystanie ze specjalnej aplikacji dostępnej na Google Play oraz App Store. Pasażer, który zgłosi chęć przejazdu otrzyma informację, za ile na jego przystanku pojawi się bus. W tych miejscach, w których przystanki tramwajowe znajdują się przy ulicy, bus będzie się zatrzymał w tych samych miejscach. W miejscach, gdzie położenie przystanku tramwajowego uniemożliwia bezpieczne zatrzymanie się busa, w okolicy znajdować się będą tzw. przystanki wirtualne. Dostępna jest strona internetowa www.sosnowiec.blees.co, na której znajdują się wszystkie przydatne informacje, mapa przystanków i instrukcja, jak skorzystać z komunikacji.

Godziny realizacji: od 23.00 do 05.00.

Jak działa transport na żądanie?

- przejazd zamawiamy w aplikacji,
- adres odbioru i adres docelowy to przystanki które możemy wybrać z listy lub mapy,
- przejazd wykonywany jest minibusem, a kierowca po drodze zabiera kolejnych pasażerów.

Zamawiając przejazd można podać godzinę odbioru lub godzinę, o której chcemy dotrzeć na miejsce.

Sercem systemu są algorytmy, które automatycznie przeliczają trasy i tak planują odbiór pasażerów, aby każdy dotarł o czasie na docelowy przystanek.

Ładowarki dla pojazdów elektrycznych

Rozwój elektromobilności powoduje, że potrzebujemy coraz więcej punktów ładowania. Nowe stacje ładowania samochodów elektrycznych w mieście Sosnowiec są cały czas budowane. Wszystkich stacji na terenie zarządzanych przez gminę Sosnowiec jest 45 szt. (90 punktów ładowa-

nia).

Ładowanie auta elektrycznego czyli tankowanie prądu jest dostępne za pośrednictwem operatorów:

TAURON Sprzedaż Sp. z o.o., GreenWay Polska, Tauron Nowe Technologie.

Operator TAURON

L.P	Lokalizacja stacji	Liczba punktów ładowania	Moc stacji
1.	3 Maja	2	do 22 kW
2.	Mościckiego	2	do 22 kW
3.	Kilińskiego 22	2	do 22 kW
4.	Kilińskiego 70	2	do 22 kW
5.	Teatralna-	2	do 22 kW
6.	Zamkowa	2	do 22 kW
7.	Moniuszki 10	2	do 22 kW
8.	Czeladzka/Gospodarcza	2	do 22 kW
9.	Gospodarcza/Bydgoska	2	do 22 kW
10.	Wawel	2	do 22 kW
11.	Braci Mieroszewskich –	2	do 22 kW
12.	ul. Rynek 22	2	do 22 kW
13.	ul. Kombajnistów –	2	do 22 kW
14.	Witosa 5	2	do 22 kW
15.	Dęblińska 5	2	do 22 kW
16.	Baczyńskiego 14 –	2	do 22 kW
17.	Legionów 23 –	2	do 22 kW
18.	Warszawska	2	do 22 kW
19.	Żytnia 10	2	do 22 kW
20.	Śmigielskiego	2	do 22 kW
21.	Urbanowicz 8	2	do 22 kW

22.	1 Maja 40	2	do 22 kW
23.	Zamenhofa 14	2	do 22 kW
24.	Kadłubka 22	2	do 22 kW
25.	Orląt Lwowskich	2	do 22 kW
26.	Popiełuszki	2	do 22 kW
27.	Bohaterów Monte Cassino 36	2	do 22 kW
28.	Regulacyjna 8	2	do 22 kW
29.	Baczyńskiego	2	do 22 kW
30.	Gacka (MOSiR)	2	do 22 kW
31.	Małe Zagórze	2	do 22 kW
32.	Staropogońska	2	do 22 kW
33.	Radomska 2	2	do 22 kW
34.	Kisielewskiego parking	4	2 x do 22 kW
35.		(dwie stacje)	
36.	Kopalniana	2	do 22 kW
37.	Wagowa 62	2	do 22 kW
38.	Zakątek 5	2	do 22 kW
39.	Warszawska 9	Operator Tauron Nowe Technologie	
40.	Kierocińskiej/ Sąsiedzka	Operator Tauron Nowe Technologie	
41.	Małachowskiego	Operator GreenWay	
42.	Jana Matejki 33	Operator GreenWay	
43.	Ujejskiego	Operator GreenWay	

44.	Orla/Zgoda	Operator GreenWay	
45.	Kościelna	Operator GreenWay	

Dodatkowo na terenie miasta Sosnowiec funkcjonuje jeszcze ok. 9 ogólnodostępnych stacji posiadających 20 punktów ładowania – zlokalizowanych na terenach niezarządzanych przez gminę Sosnowiec.

W uruchomieniu są 3 stacje wybudowane na parkingu Zagłębiowskiego Parku Sportowego.

Sosnowiecki Rower Miejski

Firma Nextbike Polska oddała do dyspozycji mieszkańców 270 rowerów zaparkowanych na 23 stacjach rowerowych, z czego 230 rowerów standardowych oraz tandemy, cargo, trójkołowce, rowery dziecięce a także rowery z fotelekiem dziecięcym.

Nowością są rowery i hulajnogi elektryczne, które dzięki firmie Roler pojawiły się na ulicach miasta Sosnowiec. Obecnie mieszkańcy mogą podróżować szybciej bez obaw o nadmierne przestoje w korkach ulicznych oraz czas spędzony na poszukiwaniu miejsc parkingowych. Firma planuje przygotowanie i rozmieszczenie 100 hulajnóg i 50 rowerów do wypożyczenia. Niniejszy sprzęt transportowy będzie dostępny w miejscach do parkowania hulajnóg, które zostały przygotowane przez miasto we wcześniej uzgodnionych 56 punktach. Wystarczy pobrać aplikację Roler z Google Play lub App Store i zainstalować ją na swoim telefonie. Podczas rejestracji należy podać numer telefonu, na który zostanie wysłany kod SMS, następnie wystarczy wyszukać pojazd na mapie i rozpocząć jazdę.

Sosnowiecka Karta Miejska

W grudniu 2022 roku została uruchomiana Sosnowiecka Karta Miejska. SKM jest to bezpłatna elektroniczna aplikacja, ale również można z niej korzystać w formie plastikowej karty. Dzięki niej, mieszkańcy mogą w łatwy i szybki sposób skorzystać z atrakcyjnych zniżek w miejskich obiektach kultury czy też sportu. Oferta Programu

Sosnowieckiej Karty Miejskiej skierowana jest do mieszkańców Sosnowca i lokalnych przedsiębiorców. Zawiera zniżki, ulgi i oferty specjalne dla osób płacących podatki i zameldowanych w mieście. Celem programu jest zachęcenie lokalnych przedsiębiorców i instytucji do aktywnego oferowania usług ze swojej oferty, w szczególności w takich obszarach, jak kultura, sztuka, sport i rekreacja, zdrowie czy gastronomia.

Pakiet zniżek i ulg przygotowany przez Partnerów Programu sprawi, że mieszkańiec Sosnowca odwiedzi ciekawe miejsca, weźmie udział w ciekawych wydarzeniach, czy skorzysta z obiektów sportowych. A wszystko to w preferencyjnych, niższych cenach.

Partnerem Sosnowieckiej Karty Miejskiej są wszystkie obiekty MOSiR, czyli pływalnie, sauny, wynajem hali i wyciąg narciarski, Miejski Klub im. Jana Kiepury, Muzeum w Sosnowcu Pałac Schoena, Sosnowieckie Centrum Sztuki - Zamek Sielecki, Teatr Zagłębia, Miejski Dom Kultury Kazimierz, Miejski Klub Maczki. Do programu Sosnowieckiej Karty Miejskiej przystąpiło 36 partnerów komercyjnych.

Na dzień 6.03.2023 r. do programu Sosnowieckiej Karty Miejskiej przystąpiło:

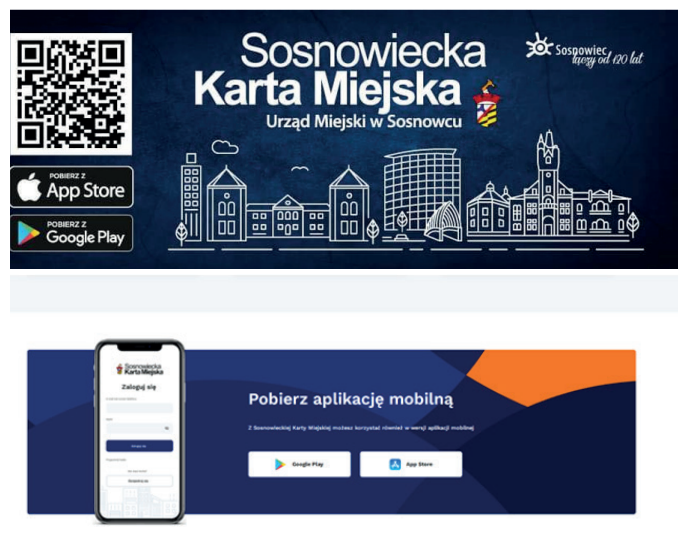
- 12503 użytkowników, którzy posiadają kartę mobilną,
- 3748 użytkowników posiadających kartę fizyczną.
- 1178 użytkowników SKM stanowią użytkownicy programu Aktywny Senior.
- 267 użytkowników SKM stanowią użytkownicy programu Miejskiej Więcej.

Na chwilę obecną więcej kobiet niż mężczyzn posiada SKM w Sosnowcu, a także najwięcej osób w przedziale od 30 do 40 lat oraz od 40 do 50 lat.

Strona internetowa skm.sosnowiec.pl stworzona jest wg. standardów WCAG 2.1 (Web Content Accessibility Guidelines) czyli wytycznych, jak uczynić stronę internetową dostępną dla maksymalnej ilości ludzi. Standard WCAG 2.1 zajmuje się osobami niedowidzącymi i mniej sprawnymi. Użytkownicy niemogący korzystać z myszy, a jedynie z klawiatury, posługują się tabulatorem, powiększają sobie widok stron, żeby móc lepiej widzieć treść (skalowalność czyli inaczej responsywność stron), mogą zmienić usta-

wienia przeglądarki, aby treść była bardziej czytelna (np. zmiana kontrastu, lub inwersja tła).

Aplikacja wyposażona jest w system identyfikacji za pomocą kodu kreskowego, kodu QR oraz kodu ID. W zależności z jakiej usługi chce skorzystać posiadacz Sosnowieckiej Karty Miejskiej, takiego kodu używa.



1.5. Korpus Wsparcia Seniorów - opaski bezpieczeństwa

Wśród działań City Smart wpisujących się w obszar ochrony zdrowia, gmina Sosnowiec przystąpiła do realizacji programu „Korpus Wsparcia Seniorów” alarmowego systemu przywoławczego czy tzw. zdalnego monitoringu stanu zdrowia seniorów. Program finansowany jest z Funduszu Przeciwdziałania COVID-19. Na realizację zadania Gminie Sosnowiec przyznano środki w wysokości: 529 970 zł. Grupę docelową Programu stanowią seniorzy w wieku 65 lat i więcej, mieszkańcy Sosnowca którzy:

- mają problemy z samodzielnym funkcjonowaniem ze względu na stan zdrowia,
- prowadzą samodzielne gospodarstwa domowe lub mieszkają z osobami bliskimi, które nie są w stanie zapewnić im wystarczającego wsparcia.

Liczba przewidzianych osób wynosiła 400 z możliwością jej zwiększenia, w ramach posiadanych środków. Program realizowany jest do 31.12.2022 r. W ramach programu, gmina Sosnowiec zakupiła łącznie 450 sztuk opasek bezpieczeństwa wraz z usługą obsługi systemu polegającego na sprawowaniu całodobowej opieki na odległość nad seniorami przez centrum monitoringu.

Seniorom w wieku 65 lat i więcej zapewniony został za pomocą opasek bezpieczeństwa dostęp do teleopieki polegającej na świadczeniu usługi w trybie ciągłym, tj. 24 godziny na dobę, przez siedem dni w tygodniu.

Przedmiotowe opaski bezpieczeństwa posiadają następujące funkcje:

- przycisk bezpieczeństwa – sygnał SOS,
- funkcje umożliwiające komunikowanie się z centrum obsługi i opiekunami,
- funkcje monitorujące podstawowe czynności życiowe (puls i saturacja),
- lokalizator GPS.

Ponadto, opaski bezpieczeństwa zostały wyposażone w dwie dodatkowe funkcje: detektor upadku oraz możliwość ładowania indukcyjnego. Opaski posiadają kartę SIM, która umożliwia seniorom wywołanie sygnału SOS oraz kontakt głosowy z konsultantem telecentrum. Dostarczony sprzęt, pod względem funkcjonalności oraz dopasowania dla osób starszych, jest prosty w obsłudze. Seniorzy aktywnie korzystają z bezpłatnie użyczonego sprzętu. W ramach teleopieki medycznej, listopad 2022 r. przedstawia się następująco:

Liczba wciśniętych przycisków SOS: 114.

Liczba wezwań karetki/ służb ratunkowych/ POZ: 2.

Wykorzystane funkcje: Reakcja na zgłoszenia alarmowe, wysyłane za pośrednictwem przycisku „SOS” oraz wykrycie upadku.

Liczba połączeń do Telecentrum oraz z Telecentrum: 233.

Liczba powiadomień sieci pomocowej: 4.

Mając na względzie realne potrzeby seniorów, zasadność zakupu wyżej opisanego sprzętu oraz konieczność świadczenia usługi teleopieki w trybie ciągłym, gmina Sosnowiec zamierza kontynuować w 2023 roku usługę całodobowej opieki na odległość nad seniorami przez centrum monitoringu, aplikując o stosowne środki w ramach Programu Korpus Wsparcia Seniorów na rok 2023.

Opaska daje przede wszystkim poczucie bezpieczeństwa, a to dla osób starszych jest niezwykle cenne.



1.6. Zagłębiowska Mediateka

Mediateka to instytucja na miarę XXI wieku, która może pochwalić się oryginalnymi nowinkami technologicznymi. E-usługi oraz nowe technologie są tutaj szczególnie istotne.



Fot. Z archiwum MBP w Sosnowcu

1.7. Wirtualna książka i multimedialny ekran w Ogrodzie Zagłębiowskiej Mediateki

Zainstalowana na zewnątrz budynku pierwsza w Polsce „wirtualna książka” pełni głównie funkcje informacyjne i promocyjne. Ogromne ledowe ekrany wyświetlają informacje o organizowanych w sosnowieckiej Bibliotece imprezach kulturalnych, a także ważne komunikaty oraz fotorelacje z imprez. Natomiast multimedialny sprzęt w Ogrodzie Zagłębiowskiej Mediateki (ekran LED i towarzyszący mu sprzęt audio) został sfinansowany z Budżetu Obywatelskiego (VI edycji), dzięki głosom czytelników Biblioteki. Zakup i montaż sprzętu umożliwia organizację — w sezonie letnim - plenerowych pokazów filmowych, cieszących się ogromnym zainteresowaniem wśród mieszkańców miasta.

1.8. Książkomaty i wrzutnie

Niesłabnącą popularnością cieszą się w sosnowieckiej Bibliotece książkomaty i wrzutnie, umożliwiające czytelnikom korzystanie ze zbiorów Biblioteki przez całą dobę, zatem również wtedy, gdy placówki są nieczynne. Największy książkomat – Gucio – i wrzutnia, znajdują się w przedsionku Zagłębiowskiej Mediateki, w samym centrum miasta. Mniejszy, zewnętrzny książkomat Kasia (pełniący także funkcję wrzutni), zainstalowany został w Porąbce – dzielnicy położonej daleko od centrum, w której urządzenie zastąpiło zamkniętą Filię nr 12. Najnowszym zakupem MBP jest zewnętrzna wrzutnia zainstalowana przy Filii nr 15, mieszczącej się w licznie zaludnionej dzielnicy Zagórze.

1.9. Działy multimedialne Zagłębiowskiej Mediateki

Wspomniane agendy wyposażone są w nowoczesny sprzęt multimedialny (Kamera + okulary VR do konsoli Play Station, stół interaktywny, podłoga interaktywna, robot edukacyjny PHOTON, XBOX, Zestaw klocków K'NEX); znacznie poszerzono zakres usług (udostępniono zbiory cyfrowe, filmowe, multimedialne kursy językowe, płyty winylowe, a także gry planszowe i interaktywne). Młodzi czytelnicy mogą skorzystać także ze stanowisk z bezpłatnym dostępem do Internetu. Równie bogate zbiory posiadają multimedia dla dorosłych, który oprócz bogatej kolekcji audiobooków, czytników e-booków, czytników, posiadają także zbiór filmów, płyt CD, DVD, Blu-Ray, płyt winylowych oraz książek o tematyce muzycznej, teatralnej i filmowej. Użytkownikom udostępnia się 10 stanowisk komputerowych z dostępem do Internetu oraz stanowisko do odsłuchiwania płyt winylowych, a także Strefę Kinomana.

1.10 Strefa Kinomana

Dla widzów, którzy cenią sobie intymność kinowego doświadczenia i przy wyborze repertuaru podążają własnymi ścieżkami, Multimedia dla Dorosłych Zagłębiowskiej Mediateki przygotowały wyjątkowe stanowisko w STREFIE KINOMANA. Na osoby chcące przetestować tę opcję korzystania ze zbiorów Mediateki czeka wygodny fotel

z podnóżkiem, duży ekran (43 cale), profesjonalne (i regularnie odkazane) słuchawki, odtwarzacz DVD i Blu-Ray i ponad 600 filmów o doskonałej jakości obrazu i dźwięku. Wśród zgromadzonych i stale uzupełnianych filmowych skarbów, znaleźć można zarówno filmową klasykę, największe kinowe hity ostatnich lat, jak również coś dla koneserów i pasjonatów. Warto wspomnieć, że pracownicy Multimediów to też kinomani, więc w razie potrzeby fachowo doradzają w wyborze odpowiedniego filmu. Korzystanie ze STREFY KINOMANA w Multimediach dla Dorosłych Zagłębiowskiej Mediateki jest bezpłatne, ale dostępne tylko dla czytelników Biblioteki posiadających aktualną kartę biblioteczną.

1.11. Kindloteka STEM

„STEM” to skrót od angielskich wyrazów – nauka, technologia, inżynieria, matematyka. Pracownie STEM pozwalają na zdobywanie kompetencji przyszłości (takich jak: kreatywność, przywództwo i zarządzanie, elastyczne rozwiązywanie problemów czy umiejętność analizowania danych) w kreatywny i przystępny sposób. STEM bazuje na doświadczeniach, eksperymentowaniu oraz kreatywnym rozwiązywaniu problemów. STEM Kindloteki to specjalnie zaaranżowane kreatywne i wielofunkcyjne przestrzenie stworzone do czytania, zajęć programistyczno-robotycznych, majsterkowania, muzykowania, odkrywania i doświadczenia. Kindloteka w Zagłębiowskiej Mediatece powstała dzięki Firmie Amazon i Stowarzyszeniu Cyfrowy Dialog. Od czerwca 2021 r. odbywają się w niej regularne zajęcia warsztatowe z programowania i kodowania dla dzieci. Sprzęty udostępniane są także indywidualnym użytkownikom.

1.12. Multimedialna aula

W Auli Zagłębiowskiej Mediateki regularnie odbywają się spotkania autorskie, koncerty, przeglądy teatralne i muzyczne, a także cotygodniowe pokazy filmowe. Pomieszczenie wyposażone jest w profesjonalny sprzęt audio-wizualny, oświetlenie, klimatyzację, dużą scenę oraz wygodne fotele dla niemal 200 uczestników. Aula dostosowana jest także do wymagań osób z niepełnosprawnością. Usługa „Skan na e-mail”

Od kwietnia 2020 r. pracownicy Zagłębiowskiej Mediateki prowadzą bezpłatną usługę „Skan na e-mail”, przeznaczoną dla czytelników uczących się, pracujących zdalnie, pilnie potrzebujących artykułu lub fragmentu książki. W ramach usługi pracownicy Zagłębiowskiej Mediateki przygotowują skany wybranego materiału z zasobów czytelnianych – do 20 stron (możliwość negocjacji w uzasadnionych przypadkach). Zamówienia są realizowane na bieżąco, codziennie od poniedziałku do piątku w godz. 8.00-15.00. Czas oczekiwania zależy od ilości zamówień. Sprzęt umożliwiający przeglądanie i skanowanie mikrofilmów i negatywów

Dzięki głosom w Budżecie Obywatelskim, Zagłębiania - dział regionalny - otrzymał nowy sprzęt umożliwiający przeglądanie i skanowanie mikrofilmów i negatywów. Komputer ze specjalnym oprogramowaniem, skaner i czytnik są dostępne w Zagłębianach. Przeglądanie przedwojennej prasy czy skanowanie wybranych artykułów nigdy nie było tak proste. Zagłębiowska Mediateka posiada w swoich zbiorach ponad sto mikrofilmów, głównie z przedwojenną prasą zagłębiowską, ale znajdują się tu także czasopisma i gazety z lat 60. i 70.

1.13. Pokój Pracy Indywidualnej

Dzięki środkom pozyskanym z amerykańskiej Fundacji Timkena, Zagłębiowska Mediateka wzbogaciła się o sprzęt, dzięki któremu usługi biblioteczne i informacyjne zostały dostosowane do potrzeb i możliwości osób z dysfunkcją wzroku. Od marca 2019 roku każdy czytelnik może bezpłatnie skorzystać z nowoczesnego pokoju pracy indywidualnej, wyposażonego w profesjonalny, specjalistyczny sprzęt dla osób niewidomych i niedowidzących.

Na stanowisku dla osób niedowidzących i niewidomych udostępniane są m.in.:

- powiększalnik, który powiększa wskazany fragment tekstu, symuluje na ekranie ruchomą lupę, zmienia kolor obrazu i tła. Dzięki tym zabiegom technicznym i edytorskim osoby niedowidzące mogą korzystać z będących w zasobach Biblioteki książek dedykowanych osobom niepełnosprawnym;
- komputer z oprogramowaniem Jaws dla Windows, który odczytuje informacje z ekranu komputera;
- linijka brajlowska (monitor przekształcający informacje

tekstowe i graficzne pojawiające się na ekranie na znaki alfabetu Braille'a);

- multilektor SARA, który czyta niemal wszystko: pocztę, ważne dokumenty, książki i broszury oraz wiele innych materiałów. SARA CE wczytuje dokumenty korzystając z najnowszej technologii rozpoznawania druku, a następnie odczytuje je wyraźnym głosem o naturalnym brzmieniu.
- niezbędny do prawidłowego funkcjonowania stanowiska komputer stacjonarny i słuchawki.



Fot. Z archiwum MBP w Sosnowcu

1.14. Bezpłatne kody do platform e-bookowych

W pierwszym półroczu, sosnowiecka Biblioteka pośredniczyła w usłudze „Książki online dla każdego”, która dała czytelnikom możliwość uzyskania dostępu do aż trzech platform e-bookowych: Legimi (144 kody miesięcznie), Ibuk Libra (kody bez limitu) i Ebookpoint Biblio (45 kodów miesięcznie). Dostęp do oferty uzyskano w ramach zadania „Książki online dla każdego”. Zadanie finansowane jest w ramach II edycji Marszałkowskiego Budżetu Obywatelskiego Województwa Śląskiego na rok 2021. Dodatkowo, Biblioteka w maju otrzymała od Biblioteki Śląskiej bezpłatny dostęp do platformy Empik Go (50 kodów miesięcznie). W drugim półroczu, po zakończeniu zadania „Książki online dla każdego”, Biblioteka zakupiła roczny dostęp do serwisu Legimi (od lipca 50 kodów miesięcznie) i kontynuowała kolportaż otrzymanych bezpłatnie od Biblioteki Śląskiej kodów dostępu do serwisu Empik Go (od maja 50 kodów miesięcznie).

Udostępnianie czytaków, czytników e-booków i czytników Kindle

Działy multimedialne Zagłębiowskiej Mediateki udostępniają Czytelnikom nowoczesne sprzęty służące do alternatywnego obcowania z literaturą. Czytaki to urządzenia przeznaczone dla osób z dysfunkcjami narządu wzroku. Umożliwiają one odsłuchiwanie nagranych przez bibliotekarza na kartę pamięci książek w odpowiednim formacie. Czytniki e-booków InkBook (10 sztuk) to natomiast poręczne i estetycznie wykonane urządzenia, które Biblioteka zakupiła dzięki dofinansowaniu z Budżetu Obywatelskiego. Czytniki Kindle Biblioteka pozyskała w momencie stworzenia w Zagłębiowskiej Mediatece Kindloteki STEM. Kindle udostępniane są na miejscu.

Dostępne biblioteki cyfrowe to: Academica, Wolne Lektury, Biblioteka Nauki, Śląska Biblioteka Cyfrowa.

1.15. Komunikacja online

Biblioteka wykorzystuje niemal wszystkie dostępne narzędzia komunikacyjne online, służące dotarciu do potencjalnych i rzeczywistych użytkowników. Głównym medium pozostaje strona www.biblioteka.sosnowiec.pl, na której można znaleźć stale aktualizowane informacje o działalności Biblioteki, zapowiedzi imprez, fotorelacje, regulaminy itp. Skutecznym kanałem informacyjnym są media społecznościowe, które pracownicy Biblioteki starają się nieustannie udoskonalać. Aktualnie sosnowiecką Bibliotekę można śledzić na Facebooku, Instagramie, Twitterze, YouTube i TikToku. Coraz częściej na grafikach Biblioteki można znaleźć kody QR, które po zeskanowaniu odsyłają np. do repertuaru Filmowych Śród w Mediatece. Co tydzień do subskrybentów MBP rozsyłany jest newsletter z ofertą kulturalną bądź z ważnymi komunikatami. Najważniejsze informacje czytelnicy mogą znaleźć także w Biuletynie Informacji Publicznej, a także w e-katalogu. Biblioteka opłaca także systemową funkcję, dzięki której generowane są powiadomienia mailowe i smsowe dotyczące wypożyczeń, rezerwacji, prolongat, kar za przetrzymanie zbiorów itp.

Podcast i talk show - „Bibliotalk” to podcast Miejskiej Biblioteki Publicznej w Sosnowcu. Gospodarzem audycji jest Patryk Maciocha – pracownik działu Multimediiw Zagłębiowskiej Mediateki. W podcaście rozmawia się na

tematy związane z szeroko rozumianą kulturą. W centrum uwagi znajdują się: literatura, kino, muzyka, seriale, sztuka i wiele innych. Różnorodności tematów wtóruje niezwykle ciekawy dobór gości. Wśród rozmówców znajdują się bibliotekarze, filmoznawcy, kulturoznawcy, menadżerowie kultury, filolodzy i artyści. Z audycją zapoznać się można bezpłatnie za pośrednictwem kanału YouTube lub popularnych serwisów podcastowych (Spotify, Pocket Casts, Google Podcasts, Overcast, Apple Podcasts, Anchor.fm).

„Kwadrans twarzą w twarz” to pierwszy zagłębiowski talk show! Projekt ma na celu przedstawienie sylwetek lokalnych, „kulturalnych” bohaterów – osób, które poprzez swoje projekty i sukcesy pokazują, że Sosnowiec to miasto nietuzinkowych osobowości, utalentowanych ludzi, pozytywnie zakręconych artystów. Wszystkie odcinki publikowane są na kanale [youtube.com/@15tw](https://www.youtube.com/@15tw), a także na Facebooku Biblioteki oraz – w wersji audio - w popularnych serwisach podcastowych. Autorki projektu, Alicja Ludwiczowska i Klaudia Pluta - która jest równocześnie gospodarzem każdego z odcinków - zaplanowały na początek serii wywiadów z ludźmi ze świata kultury pochodzącymi z Sosnowca. Ich goście, niezależnie od dziedziny, w jakiej się specjalizują, będą osobami, które zdobywają szczyty swoich możliwości, a wręcz przekraczają swe granice, nie boją się wyzwań, są kreatywni, czasem wręcz szaleni w realizowaniu swoich wizji. Będzie łączyć ich na pewno jedno – pasja i zaangażowanie w to, co robią.

Dane statystyczne dotyczące wszystkich placówek Miejskiej biblioteki Publicznej:

1. Liczba zarejestrowanych użytkowników: 32.709
2. Liczba czytelników aktywnie wypożyczających: 25.179
3. Liczba odwiedzin: 374.688
4. Liczba wypożyczeń książek na zewnątrz: 508.811 wol.
5. Liczba wypożyczeń zbiorów specjalnych: 16.936 w tym audiobooków 13.988

Dane statystyczne dotyczące tylko Zagłębiowskiej Mediateki:

1. Liczba zarejestrowanych użytkowników: 13.484
2. Liczba czytelników aktywnie wypożyczających: 8.398
3. Liczba odwiedzin: 164.232
4. Liczba wypożyczeń książek na zewnątrz: 115.223 wol.

5. Liczba wypożyczeń zbiorów specjalnych: 16.936 w tym audiobooków 13.988

Dane statystyczne dotyczące Książkomatu Zagłębiowskiej Mediateki:

1. Liczba zarejestrowanych użytkowników: 1.490
2. Liczba czytelników aktywnie wypożyczających: 1.382
3. Liczba odwiedzin: 8.447
4. Liczba wypożyczeń książek na zewnątrz: 12.978 wol.
5. Liczba wypożyczeń zbiorów specjalnych: 1.303 w tym audiobooków 1.153

Stan zbiorów multimedialnych w Miejskiej Bibliotece Publicznej:

Książka Cyfrowa – 9889 egz.

DVD – 898 egz.

TK – 4059 egz.

KV – 17 egz.

Przeźrocza – 7 egz.

Płyty – 2000 egz.

Gry elektroniczne – 171 egz.²

2 Ibidem



Narodowy Instytut Samorządu Terytorialnego powstał w 2015 r.
Jest państwową jednostką budżetową podległą MSWiA.
Działa na rzecz dalszej profesjonalizacji samorządu terytorialnego i administracji publicznej.

Narodowy Instytut Samorządu Terytorialnego,
ul. Zielona 18, Łódź 90-601
Sekretariat tel. +48 42 633 10 70
e-mail: sekretariat@nist.gov.pl
